

DİJİTAL OLGUNLUK ÇALIŞMALARI KURAMSAL BAĞLAMDA VE PRATİKTE NE DERECE OLGUN?

Hep dile getirdiğimiz gibi, tam bir dijital fırtınanın içine düşmüş vaziyeteyiz. Spordan sanata, sanattan siyasete kadar hayatımızın her noktasında dijital dönüşümün derin izlerini gözlemliyoruz. Elbette bu dönüşümden, ekonomik hayatın mühim aktörleri olan firmaların ve kamu kurumlarının da etkilenmemesi beklenemezdi.

Prof. Dr. Mehmet Eryılmaz

Bahsi geçen bu dijital fırtınanın neticesinde bir çok özel ve kamu kurumu dijital dönüşümün kaçınılmaz bir fenomen olduğuna kanaat getirip dijital dönüşüm yolculuğuna çıkmaya niyetleniyorlar. İşte bu noktada, ifa edilmesi gereken mühim eylemlerden bir tanesi de “dijital olgunluk” ölçümü. Dijital dönüşüm sürecini en yalın haliyle; “durum tespiti”, “planlama”, “uygulama” ve “kontrol” adımlarından müteşekkil bir süreç olarak görmek mümkün. Dijital olgunluk ölçümü de bahsi geçen dijital dönüşüm süreci içerisinde, durum tespiti başlığı altında ele alınabilecek, odaktaki kurumun dijital manada yolun neresinde olduğunu idrak etmeye ve neticesinde, bir yol haritası çıkarmaya yönelik çabalar bütünü.

Son derece popüler bir kavram gelen dijital olgunluk aslında oldukça önem arz eden bir faaliyet. Çünkü, artık gelenekselleşmiş bir ifadeyle, ölçemediğinizi (ya da doğru ölçemediğinizi) etkin biçimde yönetemiyorsunuz. Bu bağlamda, dijital olgunluk çalışmanızın kalitesi uzun vadede sizin dijital dönüşüm çabalarınızın performansını ciddi

ölçüde belirleme potansiyeline sahip bir değişken. Peki öyleyse, bu denli önem atfettiğimiz dijital olgunluk çalışmaları kuramsal tarafta ve pratikte ne vaziyette?.

Kuramsal tarafa bakıldığında dijital olgunluk ölçümü için önerilmiş, yurt dışı menşeli ACATECH, IMPULS, PWC vb. gibi muhtelif modeller mevcut. İlaveten, Türkiye’de de İzmir

Kalkınma Ajansı ve diğer başka kurumların önerdiği ve kültürel hassasiyetleriyle takdir toplayan muhtelif modeller bulunmakta. Öte yandan, akademik yazın incelendiğinde, son zamanda dijital olgunluk ölçümüne yönelik enstrümanların daha da özelleştirildiği görülüyor. Örneğin önerilen olgunluk çalışmalarının daha ziyade büyük ölçekli ve imalat sektöründe faaliyet gösteren kurumlara yönelik olduğuna kanaat getirilmiş olmalı ki, son zamanlarda küçük ve ortak ölçekli ve/veya hizmet

sektöründe faaliyet gösteren kurumların da dijital olgunluklarını sağlıklı ölçümleyebilmeleri için bazı ölçüm araçları geliştirilmeye başlanmış vaziyette. Benzer biçimde, yavaş yavaş sektöre özel olgunluk ölçüm araçlarının da önerilmeye başladığını gözlemliyoruz. Enerji, sağlık, perakende ve telekomünikasyon sektörleri için önerilen dijital

"Dijital dönüşüm sürecini en yalın haliyle; "durum tespiti", "planlama", "uygulama" ve "kontrol" adımlarından müteşekkil bir süreç olarak görmek mümkün."

¹ Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü.

olgunluk ölçüm araçları bunlardan sadece ilk aklımıza gelenleri. Dolayısıyla, kuramsal yakada, dijital olgunluk ölçüm araçları bağlamında mühim bir ilerleme kaydedildiğini söylemek pekala da mümkün gibi görünüyor.

Eğer pratiğe gelirse, ki bu noktada gözlemlerimiz elbette daha ziyade Türkiye'deki kurumlarımıza dair, sanki pratikteki uygulamalar biraz kuramsal ilerlemenin gerisinden geliyor gibi görünüyor. Ülkemizde elbette dijital olgunluklarını son derece bilimsel yöntemlerle ölçen veya ölçtüren son derece başarılı örnekler var. Öte yandan dijital olgunluğun yüksek popülaritesinin cazibesine

"Eğer pratiğe gelirse, ki bu noktada gözlemlerimiz elbette daha ziyade Türkiye'deki kurumlarımıza dair, sanki pratikteki uygulamalar biraz kuramsal ilerlemenin gerisinden geliyor gibi görünüyor."

kapılıp, sürecin yalnızca kurumsal imaj yönlü çıktıklarına odaklanan ve hassas noktaları gözden kaçıranların sayısı da azımsanamayacak kadar fazla. Örneğin, gözlemlerimize göre; dijital olgunluk ölçümü için hangi enstrümanın seçildiği, ölçümle ilgili çalışmaların hangi araştırmacılar tarafından ve de kurumlardan hangi katılımcılarla yürütüleceği, olgunluk boyutlarına dair sübjektif veri toplandığında bu verinin nasıl triangüle edileceği, dijital olgunluğun artışına koşut olarak bazı sıkıntıların yaşanabileceği göstergelerin nasıl takip edileceği vb. hususlarda mühim sıkıntılar görülebiliyor.

Hülasa, buradan şöyle bir sonuç da çıkıyor: Dijital olgunluk ve daha da genelde dijital dönüşüm çalışması yapmak için öncelikle dijital dönüşüm bilgisine vakıf olmak, ancak bir yandan da ölçümleme konusunda derin bir tecrübeye sahip olmak gerekiyor. Ancak bu iki şart bir arada sağlanabildiği takdirde, kurumlar daha doğru ölçümler yapabilecek/yaptırabilecek ve performanslarını daha ileriye taşıyabilecek gibi görünüyorlar.